

Kliimaministeerium

Suur-Ameerika 1

Tallinn

10122

e-post: maris.arro@kliimaministeerium.eeinfo@kliimaministeerium.ee

04.09.2024, nr 36

**Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu kommentaar ning
muutmisettepanekud kliimakindla majanduse seaduse eelnõule ja selle
seletuskirjale (edaspidi Eelnõu)**

Lugupeetavad,

Kliimakindla majanduse seaduse eesmärgke on § 1 alusel muuhulgas panustada kliimamuutuste leevendamisse ja kliimamuutustega kohanemisse ning luua eeldused puhta ja kasvuhoonegaaside vaba majanduse kasvuks. Eesti on metsarikas riik, meie kodumaa pindalast üle poole on kaetud metsaga. Üldteada on, et puud seovad kasvades endas süsinikku ja puust tehtavad pikaajalised tooted talletavad süsinikku veelgi edasi. Õigeaegselt metsas puid raiudes ja pikaajalisi puidust tooteid tehes ning uut metsapõlve kasvama pannes ja kasvatades eemaldame õhust süsihappegaasi ja asendame puittooteid kasutades fossiilseid kütuseid, betooni jne. Loodus- ja kliimasõbralik puittoode on keskkonnateadlike inimeste valik ja nõudlus seetõttu puidust asjade järele on Euroopas ja kogu maailmas suur. Seetõttu, metsarikka ja kliimateadliku riigina, peaks metsandus ja puidutööstus olema Eesti rohetiiger ja meie ringmajanduse lipulaev. Soovime, et kliimakindla majanduse seadus seda Eesti konkurentsieelist enam esile tooks (millele viitab ka Eelnõu § 17). Soovime rõhutada, et ehkki Eelnõusse lisati sõna „majandus“, ei toeta käesolev Eelnõu Eesti majanduse konkurentsivõimet ega eelnõus sätestatud eesmärki soodustada Eesti ettevõtjate konkurentsivõimet.

Seletuskirjast lähtub, et Eelnõu eesmärkide täitmiseks tuleb riigil aastaks 2040 investeerida 3 miljardit eurot ja erasektoril 11 miljardit eurot. Seega ilma erasektorita ei ole võimalik kliimaeesmärgke täita. Eelnõu selleks vajalikku investeerimiskindlust ei loo, vaid hoopis kahandab ning majanduse elavdamise asemel toimub konkurentsivõime pärssimine

Juhime tähelepanu, et puudub ka Eelnõu (ja sellega seonduvate, samal ajal menetluses olevate metsaseaduse muutmise ja looduskaitseaduse muutmise seaduse) sotsiaalmajandusliku mõju analüüs, mistõttu leiame, et tegemist on poliitikakujundamise väga halva praktikaga – mõjutatud osapooltelt küsitakse seisukohti enne, kui tegelikke mõjusid on hinnatud. Leiame, et Eelnõuga ei

tohiks edasi minna enne, kui vastavad mõjuanalüüsid on valmis ja nii mõjutatud osapooltele kui ka avalikkusele tutvustatud. Samuti on ebaselge, millised on Eelnõuga sätestavad eesmärgid absoluutarvudes, milline on meetmete rakendamise graafik ja kust leitakse nendeks vahendid (rahastuskindlus).

Eelnõu on eeskätt keskendunud kasvuhoonegaaside emissiooni vähendamise üld- ja vaheeesmärkide õiguslikule fikseerimisele, mitte niivõrd kliimamuutustele vastupanuvõimelisema ühiskonna kujundamisele ning eelduste loomisele kasvuhoonegaaside heite vaba majanduse kasvule. Eelnõus puudub tasakaal keskkonna-, majandus- ja sotsiaalvaldkonna eesmärkide vahel, kusjuures keskkonnaaspektid on seaduse eelnõus selgelt domineerivad. Eesti biomajanduse tugevused on nõrgalt esindatud ja selle valdkonna võimalused kliimamuutustega kohanemiseks ja aktiivsemaks süsiniku sidumiseks on seetõttu jäänud kasutamata.

Alljärgnevas esitame Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit (edaspidi EMPL) kommentaarid ja ettepanekud Eelnõu konkreetsetele sätetele.

1. Eelnõu § 32 vajab täiendamist

§ 32. Maakasutussektori kasvuhoonegaaside heitkogus ja selle vähendamise ning kasvuhoonegaaside sidumise eesmärgid

(1) Maakasutussektoris tekkiv kasvuhoonegaaside heitkogus koosneb maakasutuses ja maakasutuse muutusest metsamaal, turbatootmisaladel ja kahjustatud märgaladel, asulates, infrastruktuurialadel ning puittoodetesse seotud süsinikuvaru muutusest tekkivatest kasvuhoonegaaside heitkogusest.

(2) Maakasutussektori heitkoguste vähendamise eesmärk aastaks 2030 on saavutada kasvuhoonegaaside heite ja sidumise tasakaal.

(3) Maakasutussektori eesmärk on olla kasvuhoonegaaside netosiduja alates 2035. aastast.

(4) Maakasutussektori eesmärk aastaks 2050 on saavutada sektoris kasvuhoonegaaside sidumine, mis võimaldaks kompenseerida muudes sektorites tekkivat kasvuhoonegaaside heidet, mida pole võimalik vähendada ega tehnoloogiliselt siduda.

1. KOMMENTAAR

Tulenevalt LULUCF-i määrusest (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02018R0841-20230511>) ei tohi Eesti LULUCF-i sektori heide perioodil 2026-2030 olla suurem kui 1,948 miljonit tonni CO₂ ekvivalenti aastas. Riigikogu Euroopa asjade komisjon on korduvalt väljendanud, et Eesti ametnikud ja poliitikud ei tohi kergekäeliselt võtta Eestile suuremaid kohustusi kui Euroopa Liidu õigusaktid nõuavad. Seega soovime tungivalt muuta eelnõu § 32 lõiget 2 ja sõnastada see järgnevalt:

ETTEPANEK nr 1: Muuta § 32 lg 2 sõnastust

§ 32 (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud heitkogust vähendatakse 2016-2018 aastate keskmise heitkogusega võrreldes 18%. Lubatud heitme maksimaalne kogus on 2030 aastal 1,948 miljonit tonni CO₂ ekvivalenti.

2. KOMMENTAAR

Eesti metsandus, puidu väärindamine ja pikaajaliste puittoodete tootmine on üks parimaid viise Eestis kliimamuutuste leevendamiseks. Seetõttu peab ka 2035 aasta eesmärk seda nägemust kandma. Seega soovime muuta eelnõus § 32 lõiget 3 ja sõnastada see järgnevalt:

ETTEPANEK nr 2:

§ 32 (3) Maakasutussektori eesmärk on mitte suurendada heitkoguseid aastaks 2035 võrreldes 2030 aastaga.

3. KOMMENTAAR

LULUCF-i sektor koosneb 4.A Metsamaa, 4.B Põllumaa, 4.C Rohumaa, 4.D Märgalad, 4.E Asulad, 4.F Muu maa ja 4.G Puittooted. Mõistlik oleks Eelnõus maakasutusektori paragrahvis kasutada samu alakategooriaid, lisades sinna põllu- ja rohumaad ning eemaldades kahjustatud märgalad.

ETTEPANEK nr 3: § 32 lg 1 täiendamiseks

Täiendada § 32 lg 1 loetelu sõnadega põllumaal ja rohumaal.

4. KOMMENTAAR

Eelnõus puuduvad metsanduse süsiniku sidumise suurendamise meetmed.

Eelnõu mitmes paragrahvis on väljatoodud kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamise meetmeid, nt nullheitmega taksonid või suurendada järk-järgult vähese kasvuhoonegaasi heitega ja heiteta energiakandjate osakaalu energiatootmises. Samas puuduvad sellised meetmed

LULUCF-is metsanduse kohta. Lisaks on Riigikogu poolt heaks kiidetud Kliimapoliitika põhialused 2050 välja toodud mitmed vastavad meetmed. Seega on asjakohane Eelnõusse lisada ka metsanduse võimalik panus süsiniku sidumise meetmete näol ning lisaks puiduväärindamise meede, mis vastab eelnõu § 22 põhimõttele (ressursside kohapealne väärimine).

ETTEPANEK nr 4: § 32-le täiendava lõike 6 lisamiseks

Lisada § 32 täiendav lõige 6: Süsiniku sidumise suurendamise ja talletamise eesmärkideks on:

1. Suurendada metsade süsiniku sidumise võimet läbi õigeaegse uuendusraie tegemise ning mullale sobiva puuliigilise koosseisuga metsa uuendamisega ja kasvatamisega;
2. riigil koostöös erainvestori(te)ga rajada puidu keemilise väärimise tehas(ed) aastaks 2030.
3. riigil soodustada mitte metsamaa metsastamist ja istandike rajamist.

5. Eelnõu seletuskirja 12. leheküljel on selgitatud:

§ 17 Konkurentsivõimelise ettevõtluskeskkonna soodustamine Kliimakindla majanduse all käsitatakse kliimakindla majanduse seaduse kontekstis kasvuhoonegaaside heidet vähendavat ja kliimamuutuste mõjudele vastupanuvõimelist majanduskeskkonda, mis soodustab seejuures konkurentsivõimelist ettevõtluskeskkonda ja majanduspoliitikat.

5. KOMMENTAAR

Kuivõrd tegemist on kliimakindla majanduse seadusega peaks seletuskirjas olema ka selgitatud, et seaduse väljatöötamisel ning elluviimisel osaleb samaväärse otsustusõigusega kliimaministeeriumi kõrval ka majandus- ja kommunikatsiooni ministeerium eesotsas majandus- ja tööstusministri ja tema meeskonnaga.

ETTEPANEK nr 5: seletuskirja lk 12 täiendamiseks

Lisada seletuskirjale 12. leheküljele täiendav tekst: Seaduse väljatöötamisel ning elluviimisel osaleb samaväärse otsustusõigusega kliimaministeeriumi kõrval ka majandus- ja kommunikatsiooni ministeerium eesotsas majandus- ja tööstusministri ja tema meeskonnaga.

6. Eelnõu seletuskirja 32. leheküljel selgitatakse:

Kliimaneutraalsuse saavutamine aastaks 2050 eeldab kõigi sektorite panust.

Eelnõu §-s 32 lg 4 on sõnastatud alljärgnevalt:

§ 32. Maakasutussektori kasvuhoonegaaside heitkogus ja selle vähendamise ning kasvuhoonegaaside sidumise eesmärgid

(4) Maakasutussektori eesmärk aastaks 2050 on saavutada sektoris kasvuhoonegaaside sidumine, mis võimaldaks kompenseerida muudes sektorites tekkivat kasvuhoonegaaside heidet, mida pole võimalik vähendada ega tehnoloogiliselt siduda.

6. KOMMENTAAR

§ 32 lg 4 eelnõu järgne sõnastus ei eelda kõigi sektorite panust, vaid vastupidiselt seletuskirjale jätab muudele sektoritele võimaluse mitte panustada ega motiveeri neid tegelikult panustama kliimaneutraalsuse saavutamisse, kuna teiste sektorite heite kompenseerimine pannakse maakasutussektori kohustuseks.

Seetõttu on Eelnõu § 32 lg 4 sõnastus vastuolus ka Eelnõu § 46 sõnastusega, mille kohaselt kõik majandussektorid aitavad kaasa kasvuhoone heitkoguste vähendamisele

Eelnõu § 44 lõike 3 punktis 2 sätestatakse et kõik majandussektorid aitavad kaasa kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisele.

ETTEPANEK nr 6: Eelnõu § 32 lg 4 muutmiseks alljärgnevas sõnastuses:

Maakasutussektori kasvuhoonegaaside heitkogus ja selle vähendamise ning kasvuhoonegaaside sidumise eesmärgiks pole muudes sektorites kasvuhoonegaaside heite kompenseerimine, sest see pole reaalselt pikaajaliselt võimalik. Kliimaneutraalsuse saavutamine eeldab kõigi sektorite panust.

7. Eelnõu seletuskirja lk 49 on selgitatud seoses maakasutussektori kasvuhoonegaaside heitkoguse ja selle vähendamine ning kasvuhoonegaaside sidumise eesmärgiga (§ 32) muuhulgas alljärgnevat:

Olemasolevate meetmetega võrreldes on eesmärgi täitmiseks tänastele andmetele tuginedes (Keskkonnaagentuur, 2024) vajalik rakendada lisameetmeid, mis tagaksid ca 1 mln tm/a madalama raie mahu.

Ühtlasi on Eelnõu seletuskirja leheküljel 46 leitud, et metsamajandamises ja puidukasutuses võiks kohalduda:

- *Raiemaht, mille puhul raied ei ületa pikemas vaates majandusmetsade netojuurdekasvu, metsade tagavara raie tagajärjel ei kahane ning kohalikule metsa- ja puidutööstusele on tagatud tooraine stabiilne pakkumine.*

7. KOMMENTAAR

Säärane seletuskirja sõnastus ei täida säästliku metsanduse, pikaajaliste puittoodete suurendamise ja väärindamise ega süsiniku sidumise reaalseid eesmärgi ja on vastuoluline.

Eesti metsa pindala ja tagavara on peale Teist Maailmasõda suurenenud ca 900 000 ha, mistõttu vanuseline jagunemine ei vasta normaaljaotusele. Eestis on ca 40% metsadest küpsed (üle 60 aasta vanad) või valmivad (saab lähima kümne aasta jooksul küpseks). Nende metsade juurdekasv ja seega süsiniku sidumine on väiksem kui noortel ja keskealistel metsadel. Süsiniku sidumine on suurim 20-60 aastastes metsades. 60 aastast on süsiniku sidumine peatumas ja peale seda on juurdekasv juba langevas trendis. Juba 2013. aastal leiti, et Euroopa metsade süsiniku tagavara on küllastumas (Nabuurs et al. 2013), samuti on see nii Eestis. Aastaraamat Mets (joonis 1.3.9.1) kirjeldab keskmist hektari tagavara meie metsades enim levinud kolme puuliigi osas ning jooniselt on selgelt näha, et tagavara hektarile püsib peale 60 aastat samas suurusjärgus ning hakkab pigem vananedes isegi kahanema. Seega pole võimalik ka metsade süsiniku tagavara suurendamine metsade vananedes.

Raiudes majandusmetsade netojuurdekasvu piires, jätkub metsade vananemine, mis vähendab seal süsiniku sidumisvõimet ja ühtlasi langeb puidu kvaliteet. Tuues metsast välja madalakvaliteedilist puitu, ei ole võimalik toota pikema kestvusega puittooted ega ka puitu väärindada, mistõttu saematerjali asemel saab pelgalt küttematerjali. Ühtlasi väheneb süsiniku sidumine ja varu puudes ning väheneb süsiniku talletamine puittoodetes.

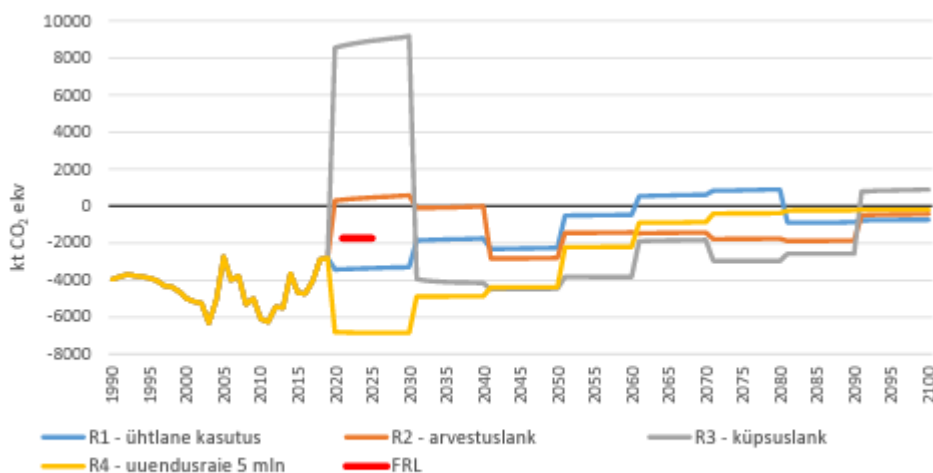
2023 aastal oli Eesti majandusmetsade tagavara ca 300 miljonit tm. Kui majandusmetsade jagunemine vanuseklassidesse oleks ühtlane ja vastaks normaaljaotusele, siis arvutuslikult peaks majandusmetsade tagavara olema ca 260 miljonit tihumeetrit. Kui tahame elujõulisi, tootlikke ja süsinikku siduvaid metsi, siis peaksime liikuma selle tagavara suunas, ehk peaksime lähiaastatel raiemahtu hoidma suuremana. Vaadates LULUCF sidumisevõimekuse analüüsi joonis 1.2, siis pikas vaates ei ole oluline, millise raiemahu järgi me planeerime raieid, kuna need jõuavad aastakümnete pärast samasse kohta. Kliimaseadusega on seatud eesmärk väärindada puitu pikaajalistesse toodetesse oleks raiemahu vähendamisega korral vastuolus eelnimetatud eesmärgiga. Raiemahtu vähendades muutub LULUCF-i puittoodete kategooria heitjaks, kuna süsinikku siduvaid puittooteid üleküpsenud metsast ei saa ja puittoodetesse seotud süsiniku „ladu“ hakkab paratamatult vähenema.

Raiemahu vähendamiseks ei anna alust ka Eelnõu seletuskirjas lk 43 toodud faktid. Seletuskirjas lk 43 öeldakse, et „*prognoosijärgne puudujääk 2030. aasta eesmärgist on ligi 172 320 t*“. Eesmärk on teadaolevalt lubatud heide 1 947 820 t CO₂ ekvivalenti ja puudujääk on prognoositud raiemahuga 11 miljonit tihumeetrit. 1,948 miljonist tonnist lubatud heitmest on 0,172 tonni 9%. Arvestades prognoosi ebatäpsusest võib öelda, et prognoosijärgselt jääb LULUCF heide lubatud piiridesse ka raiemahuga 11 miljonit tm. Turbatööstusele on Eelnõuga seatud eesmärk vähendada heidet aastaks 2030 12%. Seletuskirjas on sätestatud, et 2022 aastal oli „*märgalade (s.o*

turbatootmisalade ja aiandusturba heitkogus) 1 307 300 t CO₂ ekv“. Sellest 12% on 156 876 t CO₂ ekvivalenti, ehk peaaegu võrdne prognoosijärgse puudujäägiga (172 320 t).

Samuti lähtub seletuskirjas lk. 43 eelviimases lõigus, et aastane raiemaht 12 miljonit tihumeetrit mahub kriteeriumitesse. Seletuskirjas on: „Maakasutuse- ja metsanduse sektor on KHG inventuuris raporteeritavatest sektoritest ainus, kus on võimalik süsiniku sidumine. 2022. aastal oli LULUCFi netoheide Eestis **339 290 t CO₂ ekv**. Kategooriad, mis 2022. aastal LULUCF arvestuses süsinikku siduval poolel olid, olid metsandus (metsamaa; –1 359 930 t CO₂ ekv); puittooted (–641 580 t CO₂ ekv) ja rohumaad (– 171 970 t CO₂ ekv). Heite poolel olid kõik ülejäänud kategooriad – põllumaa (850 840 t CO₂ ekv), märgalad (s.o turbatootmisalade ja aiandusturba heitkogus; 1 307 300 t CO₂ ekv), asulad (nn maahõive, 319 730 t CO₂ ekv) ja maakasutus (maakasutuse muutus muudeks märgaladeks + muu maa (30 510 t CO₂ ekv))“.

Selles lõigus tõdetakse, et 2022. aastal oli netoheide 339 290 t CO₂ ekv, lubatud määr aastaks 2030 on 1,948 miljonit tonni. 2022 raiemahtu oli 12,077 miljonit tm (https://keskkonnaportaali.ee/sites/default/files/Teemad/Mets/SMI%20tulemused%202023/SMI2023_tulemused_graafikud.pdf). Seega kui teised sektorid jäävad samaks, siis ka 12 miljonilise raiemahu korral seovad metsandus ja puittooted ca 2 miljonit tonni CO₂ ekvivalenti (–1 359 930 ja –641 580).

Joonis 1.2 Erinevate raiestsenaariumite (vt ptk 2.2) võrdlus metsamaa heitkoguse võrdlustasemega (nii raiestsenaariumid kui FRL koos puittoodetega)

ETTEPANEK nr 7: lisada seletuskirja lk 46 enne metsamajandamise meetmete loetelule alljärgnev lõik:

Raiemahu eesmärgiks on liikuda metsade ühtlasema vanuselise jaotuse poole. Selle saavutamiseks tuleb kombineerida arvestuslangi ja ühtlase kasutuse langi stsenaariumeid. Optimaalne on käesoleval kümnendil raiuda 12-13 miljonit tihumeetrit ja järgmisel kümnendil 12 miljonit tihumeetrit. Seejärel saavutab mets optimaalsema vanuselisele jagunemise ja tagavara ning edaspidiseks saaks üleminna ühtlase kasutuse langiga sarnasele raiemahule. Sellega on ka tagatud kohalikule puidutööstusele kvaliteetse tooraine stabiilne pakkumine pikaealiste puittoodete tootmiseks ja puidu väärindamiseks.

8.Eelnõu § 49 lg 4 sätestab: *Kliimanõukogu koosneb ekspertidest, kellel on laialdased ja kõrgetasemelised kliimavaldkonnaga seotud akadeemilised teadmised tehnoloogia, energeetika, liikuvuse ja ruumiloome, põllumajanduse, looduse, majanduse, kliimateaduse uuringute ja keskkonnaga seotud tervise- ja käitumisuuringute alal.*

8. KOMMENTAAR

Kliimanõukogu koosseisu kuuluvate ekspertide loend ei kattu Euroopa liidu 2021. a. kliimaneutraalsuse saavutamise raamistikku mõjutatud majandussektoritega. Riigi valikul võib kindlasti valdkondi lisada, aga ei tohiks välistada sektoreid ja nende esindajaid, millised ELi arvamuse kohaselt peaks aitama kaasa kliimaneutraalsuse saavutamisele.

Vastavalt Euroopa liidu 2021. a. kliimaneutraalsuse saavutamise raamistikule (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1119>), on olulisemad sektorid, millised peaks aitama kaasa kliimaneutraalsuse saavutamisele märgitud järgmiselt:

- "Ilma et see piiraks liidu tasandil vastu võetud siduvate õigusaktide ja muude algatuste kohaldamist, peaksid kõik majandussektorid, sealhulgas **energeetika, tööstus, transport, kütte- ja jahutussektor ning hooned, põllumajandus, jäätmemajandus ja maakasutus, maakasutuse muutus ja metsandus**, olenemata sellest, kas need sektorid on hõlmatud liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemiga (edaspidi „ELi HKS“), aitama kaasa kliimaneutraalsuse saavutamisele liidus 2050. aastaks".

Eelnõu kliimanõukogu ekspertide loend on laiem, aga välistab oluliselt mõjutatud tööstuse ja metsanduse eksperdid.

On vähe tõenäoline leida kliimanõukogusse teadlasi, kes omavad kõigil ülal loetud aladel akadeemilisi teadmisi. Seetõttu vajab sätte sõnastus korrigeerimist selliselt, et akadeemiliste

teadmiste nõutavus on vähemalt ühel alal. Loetelusse vajab lisamist ka **tööstuse ja metsanduse eksperdi kaasamine**.

Ühtlasi vajab selgitamist, mida mõistetakse akadeemiliste teadmiste miinimumnõuete all. Miinimumnõudeks võiks olla akadeemiku staatuses teadlased või minimaalselt doktori kraadi omavad eksperdid või asjatundjad.

ETTEPANEK nr 8: Eelnõu § 49 lg 4 sõnastuse täiendamiseks:

Kliimanõukogu koosneb ekspertide kogust, kellel on laialdased ja kõrgetasemelised kliimavaldkonnaga seotud akadeemilised teadmised tööstuse, metsanduse, tehnoloogia, energeetika, liikuvuse ja ruumiloome, põllumajanduse, looduse, majanduse, kliimateaduse uuringute või keskkonnaga seotud tervise ja käitumisuuringute alal.

9. Eelnõu 6 peatükk Avaliku sektori tugimeetmed majanduse kliimakindluse suurendamiseks vajab täiendamist

Eelnõu § 40 lg 4 sätestab: "*Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi riigile laekuvast tulust suunatakse vähemalt 30% ulatuses erasektorile roheinnovatsiooni ja -tehnoloogiate arendamise ja kasutuselevõtu toetamiseks*"

9. KOMMENTAAR

Eelnõu § 40 lg 4 rõhutab uute tehnoloogiate arendamist, aga ei kaasa juba olemasolevate parimate tehnoloogiate toetamist.

Euroopa liidu 2021. a. kliimaneutraalsuse saavutamise raamistikus (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1119>) rõhutatakse:

- "*Tähtis on ka säilitada mõjusad poliitilised stiimulid, et toetada tehnoloogilisi lahendusi ja innovatsiooni, mis võimaldavad üleminekut konkurentsivõimelisele kliimaneutraalsele liidu majandusele, tagades samal ajal investeerimiskindluse.*"

ETTEPANEK nr 9: täiendada Eelnõu § 40 lg 4 teksti, tehes viite konkurentsivõimelisele kliimaneutraalsele majandusele, mis võimaldab ka olemasolevaid parimaid tehnoloogilisi lahendusi kasutada innovatsiooni kõrval, alljärgnevas redaktsioonis:

„Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi riigile laekuvast tulust suunatakse vähemalt 30% ulatuses olemasolevate parimate kliimaneutraalsele tehnoloogiaga majanduse toetamiseks ja erasektori roheinnovatsiooni ja -tehnoloogiate arendamise ja kasutuselevõtu toetamiseks.“

10. § 14. Õiglase ülemineku põhimõte

10. KOMMENTAAR

Lisaks sotsiaalselt haavatavatele gruppidele peaks selgemalt välja tooma suure CO2 mahukusega sektorid vastavalt ELi raamistikule.

(Selgituseks vt EL Õiglase ülemineku platvorm: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/finance-and-green-deal/just-transition-mechanism_et)

ETTEPANEK nr 10: lisada Eelnõu § 14 lõppu täiendav lõik: Vastavalt Õiglase ülemineku platvormile kaitseb õiglase ülemineku mehhanism ka äriühinguid ja sektoreid, mis tegutsevad suure CO2-mahukusega tööstusharudes või mis koosnevad sellistest tööstusharudest. Õiglase ülemineku mehhanism kaitseb neid tööstuseid toetades muuhulgas neid üleminekul vähese CO2 heitega tehnoloogiale.

11. Eelnõu seletuskirja lk 13 (Konkurentsivõimelise ettevõtluskeskkonna soodustamine)

kohta on hetkel seletuskirjas tekst: "Tööstussektoris on oluline parandada ka võimalusi tööstuslikeks katseteks loamenetluste lihtsustamiseks ning sihitud grantide pakkumist uutele tööstusharudele."

11. KOMMENTAAR

Grantide pakkumine peaks olema võimaldatud nii uutele kui ka **olemasolevatele** tööstusharudele, kelle konkurentsivõimet kliimaeesmärgid samuti mõjutavad.

ETTEPANEK nr 11: Täiendada seletuskirja lk 23 teksti lisades olemasolevate tööstusharudele viite: "Tööstussektoris on oluline parandada ka võimalusi tööstuslikeks katseteks loamenetluste lihtsustamiseks ning sihitud grantide pakkumist uutele ja olemasolevatele tööstusharudele."

12. Tööstussektori kasvuhoonegaaside heitkogus vajab täiendavaid selgitusi

12. KOMMENTAAR § 29 ja Tabeli 4 ning lisa 9 osas:

- Soojuse ja CO₂ emissioone põhjustava maagaasi kasutamist tööstuslikes protsessides pole sisuliselt käsitletud mitte üheski peatükis.
- Kui kõigi teiste teemade all on kasvuhoonegaaside heite vähendamise potentsiaal, rakendamise eest vastutav sektor ja nii olemasolevate kui lisameetmete maht, siis tööstuse kontekstis see kokkuvõte puudulik.
- Tööstuse teema tuleb olulisuse põhimõttest adresseerida, kuna ainuüksi üks muu tööstus suudaks CO₂ jalajälge enam kui 20 000 t CO₂ ekvivalendi võrra aastas vähendada. Samas on dokumendis üle 20 (!) muude valdkondade potentsiaali ja meetmeid oluliselt väiksema CO₂ vähenduse mõjule või kaudse mõjuga ja tööstusele pole mitte ühtegi potentsiaali ega meetet.

ETTEPANEK nr 12 seletuskirja täiendamiseks

Seletuskirja lk 32 tuleks olemasolevate meetmete täienduseks lisada puuduolev meede CO₂ vähenduseks tööstuslikes protsessides, milleks on taastuvaid energiaallikaid mh kaskaadkasutuse põhimõtetest lähtuvalt ka biomassi kasutamine.

13. Seletuskirja Tabel 4, lk 35 (Olemasolevad ja lisameetmed tööstussektori kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks) vajab täiendamist

13. KOMMENTAAR

Tabelis puudub meede, millega tööstussektor saaks oluliselt ja mõõdetavalt maagaasi asendades CO₂ emissioone vähendada.

ETTEPANEK nr 13:

Lisada Eelnõu seletuskirja tabelisse nr 4 (lk 36) potentsiaal ja meede "Maagaasi asendamine taastuveni energiaga tööstuslikes protsessides", kogumõjuga vähemalt 20 000 t CO₂ ekvivalenti ja meede peaks olema lisanduv, vastutajaks Riik ja erasektor.

ETTEPANEK nr 14:

Lisada Eelnõu seletuskirja tabelisse nr 4 (lk 36) tehnoloogianeutraalne meetmena "Maagaasi asendamine taastuveni energiaga tööstuslikes protsessides", kogumõjuga vähemalt 20 000 t CO₂ ekvivalenti ja proportsionaalselt summaga 20-40 miljonit eurot muude meetmete toetusi arvestades.

ETTEPANEK nr 15:

Eelnõu seletuskiri võiks energeetika taastuvenergia lahenduste poolest olla tehnoloogianeutraalne.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Jaan Lindmäe
Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit
Õigusloome teemajuht
e-post: jaan.lindmae@empl.ee